

Подорож вінніпегської дівочої мандолінової оркестри на заході Канади.

Ось вже скоро три тижні тому, як дівоча мандолінова оркестра відділу Товариства Українських Робітничо-Фармерських Дім виїхала з Вінніпегу в концертну подорож на захід Канади, а до цього часу, за винятком двох дописів з Брендону й Ріджайни, нічого ще не писалося в "У.Р.В." про її подорож і концерти. Ми знаємо, що українське робітництво й фармерство, а головне члени й членкині ТУРФДім, Жіночої Секції та Секції Молоді, що читали про виїзд цієї оркестри, цікаві дізналися де вона тепер, що робить, який її успіх.

Вона цілком зрозуміла, бо ж це велика подія в житті не лише нашої організації, але й в житті українських робітників і фармерів Канади взагалі.

Виїзду мандолінової оркестри домагалися делегати вже на кількох з'їздах ТУРФДім. Цього року наспіли догадки від відділів, а навіть від Провісному ТУРФДім на сході Канади й коли Ц.В.К. вирішив вислати оркестру на захід, то, як пише наш організатор на сході, товариші в багатьох відділах тим невдоволені — чому не на схід?

Що ж, зроблено те, що уважалося за краще. Будуть знову наші мандоліністки, на другий рік може відвідають і схід, але цим разом вони на захід й на цьому місці ми пишемо про їх об'їздку. Пишемо на основі численних рецензій англійських газет та дописів

Свіфт Корент, Медісін Гет, Келгарі, Кенмор, Бенф, Летбридж. В деяких місцевостях дала лише по одному концертові, в деяких по два, а в деяких по три.

Моральний успіх її надсподіваний. Перш всего ми судимо по дописах товаришів з місць, по звітах провідників оркестри.

Зокрема газета з великою похвалою віддається як про виконання так і про саму дружню частину програми, що складалася з творів українських композиторів та з народних пісень, а також хвалить солісток Катерину Палюк, Зоню Капуснюк й танцюристку Анну Гнатів, зазначаючи, що останню викликали кілька разів, як також заставляли повторювати інші точки програми по два рази.

Тов. І. Е. Соломон в дописові до "У.Р.В." з Брендону між іншим пише, що "цей концерт на довго зстане в пам'яті брендонської публіки". Вей точки програми просто чарували публіку, а Українців зокрема українські народні пісні й танці". Про це пише також і "The Brandon Daily Sun". Пісня "На беріжку у ставка" викликала просто ентузіазм у публіки, так само т-ка Гнатів своїм танцем "Троїчка".

Жара нестерпима, концерт скінчився, а публіка не виходить з салі. Вона голодна на цю прекрасну пісню; музику, вона хоче її слухати, нею мигувати.

Маленький гурток товаришів, членів Р.З.Т., приїшли дивитися, як своїх рідних. Забрали їх зі стації, привітали, нагодували, й в 2-й годині по півноці

Брендон, Ман.

Брендон — це майже одинока більша місцевість на заході Канади, де нема відділу ТУРФДім. Цього літа зорганізував там невеличкий відділ Робітничого Запомогого Товариства. При допомозі членів і членкині, того відділу виступило в Брендоні "Oregan Hall", де 6. липня відбувся перший концерт наших мандоліністок. Спекта в той день була страшна, що якраз говорило не на користь концерту. Але наші мандоліністки сказали: спекта чи не спекта, дощ чи погода — ми даємо концерт.

А на другий день, 7. липня англійська газета "The Brandon Daily Sun" писала:

"Не дивлячись на страшно гарду температуру, ввечера в театрі в міській салі було повне число публіки, щоб послухати мандолінової оркестри вінніпегських українських дівчат. Програма концерту складалася з добрих музичних творів, народних пісень і танців. 17 дівчат були одіті в прекрасні народні строї. Добре грали вони музичні твори "with never a bit of jazz". Між видав

ними творами грали "March Militaire" Шуберта, "Серенада", "Поет і селянин" — оркестру, уривки з опери Вільям Тель, "Хор ковалів" з опери "Ль Тропаторе".

Зокрема газета з великою похвалою віддається як про виконання так і про саму дружню частину програми, що складалася з творів українських композиторів та з народних пісень, а також хвалить солісток Катерину Палюк, Зоню Капуснюк й танцюристку Анну Гнатів, зазначаючи, що останню викликали кілька разів, як також заставляли повторювати інші точки програми по два рази.

Тов. І. Е. Соломон в дописові до "У.Р.В." з Брендону між іншим пише, що "цей концерт на довго зстане в пам'яті брендонської публіки". Вей точки програми просто чарували публіку, а Українців зокрема українські народні пісні й танці". Про це пише також і "The Brandon Daily Sun". Пісня "На беріжку у ставка" викликала просто ентузіазм у публіки, так само т-ка Гнатів своїм танцем "Троїчка".

Жара нестерпима, концерт скінчився, а публіка не виходить з салі. Вона голодна на цю прекрасну пісню; музику, вона хоче її слухати, нею мигувати.

Маленький гурток товаришів, членів Р.З.Т., приїшли дивитися, як своїх рідних. Забрали їх зі стації, привітали, нагодували, й в 2-й годині по півноці

Ріджайна, Саск.

Ще довго до приходу потягу збрисали на стації товариші, товаришки й їхня молодь, щоб стрінути своїх товаришок. Стрінули, привітали, посадили на автомобілі й повезли до Укр.

Роб. Дому. Тут же й репортер англійської газети з'явився.

Не дивлячись на втому (щоду ніч не спали) і на спеку, товаришки не йдуть спати, але в Укр. Роб. Домі знайомилися зі старшими, з молоддю, а за кілька хвилин вже вчуть ріджайнську молодь фізичних справ, самі в їх рядах, вже всі, як діти одної родини.

Вечером спекта змінилася великим дощем-бурею. Але салі Укр. Роб. Дому переповнена. Відкривається куртина й буря оплесків вітає дорогих гостей. А потім і кожну точку їх програми. Викликають ще раз цілу оркестру, заставляють повторювати точки програми, оплескують солісток, чи то буде "Серенада" Шуберта, "O Sole Mio" — італійська народна пісня, у виконанню т-ки К. Палюк, чи "Цвітка дрібная" у виконанню т-ки З. Капуснюк. А коли т-ка А. Гнатів танцює "Троїчка", саля аж підноситься, оживає. Потім приніти т-ки М. Біліньської від Ц.К. Секції Молоді й т-ки З. Кучми від вінніпегського відділу С. М.

"Не хочеться, щоб цей вечір ніколи скінчився", пише Робкор з Ріджайни до "У.Р.В."

Великий англійський дивлячись "Ріджайна Лідер" з 8. липня в рецензії між іншим пише: "Одиноким концертом в Ріджайні ввечера був концерт в Укр. Роб. Домі при Вікторії евію. Група дівчат музиканток з Вінніпегу, членкині Секції Молоді Товариства Укр. Роб.Фарм. Дім були там, що дали цей концерт.

"Молоді співачки й музикантки були одушевлено прийняті чисельною публікою; всі були в веселому настрою, слухаючи старі знайомі народні пісні й пригадуючи сцени зі своїх молодечих літ".

Далі газета перечелює, починаючи від дівчат т. Угришюк і піаністки, т-ки Третяк, поіменно всіх солісток та тих, що виступали в дуетах та терцетах, зазначаючи, що всі вони своїм виконанням і акцією зробили на присутніх найкраще враження. Про організацію, що цю оркестру вислала, газета пише:

"Організація, з рамени якої оркестра відвідує західні міста, існує для поширення освітньої й артистичної діяльності між Українцями в Канаді".

А далі перечелює головні міста, які мандолінова оркестра має відвідати, зазначаючи, що Ріджайна була другим містом.

"Як аустриці, так само по товаришам попросили товаришів й товаришки в Ріджайні наших мандоліністок, кажучи що гарно, але мало.

Мус Джо, Саск.

Те ж саме на другий день в Мус Джо. Стріча на стації,

товаришський спільний обід в Укр. Роб. Домі, привітання, ентузіастичний концерт при переповненій салі. Спів, ігра, взаємні привіти, буря оплесків.

Вже в рашійній місцевій англійській газеті "Тайме" появилася звістка про прибуття до Мус Джо нашої оркестри, в якій наведено було й головні точки

Мандолінова оркестра вінніпегського відділу ТУРФДім, що тепер подорожує в західній Канаді.

ки програми концерту. Також же т. Яструбчак, але те, що від кожної було наслідом до Мус Джо з Ріджайни "Ріджайна Лідер", в ній була довга новинка про те, що з Ріджайни виїхала до Мус Джо вінніпегська українська мандолінова оркестра, яка дасть концерт в Укр. Роб. Домі. Тут же газета наела цілу програму концерту й виконання, зазначаючи знову, що Ідея оркестра з рамени ТУРФДім.

На другий день знову об'їзду ітадані газети, мусджовська й ріджайнська вмістили гарні рецензії, причім "Тайме" навідила програму, а "Ріджайна Лідер" 10. липня написала:

UKRAINIAN GIRLS IN NATIVE COSTUMES GIVE FINE CONCERT.

Reminiscences of the land they had left behind, memories of their childhood days, of the modes of dress and customs they had been acquainted within the years gone by were brought back afresh to the minds of 150 Ukrainians of the city who were present at the Ukrainian Labor Temple, Thursday evening to hear the musical recital given by the Ukrainian Girls' Mandolin Orchestra, Winnipeg.

Seventeen pretty maidens, none over 18 years of age, with their director, P. Uryniuk, formed the company. Each was attired in the native costume of her country, very brilliantly arrayed in dazzling combinations of color.

The program consisted of two parts, the first in English and the latter part in Ukrainian. Both sections were much enjoyed by the audience. A number of operatic pieces were given during the first part, while Ukrainian solos, old Ukrainian ditties and love songs and Ukrainian dances comprised the latter half.

All members of the group are high school girls attending colleges in Winnipeg. They all speak English besides their na-

tive tongue and are well-acquainted with Canadian ideals and custom.

Далі газета поіменно називає всіх учасниць концерту. Допиувачі з Мус Джо, т.т. М. Яструбчак і М. Слюсар про сто з захопленням пишуть про концерт. Не від себе пишу, ка-

ж т. Яструбчак, але те, що від кожної було наслідом до Мус Джо з Ріджайни "Ріджайна Лідер", в ній була довга новинка про те, що з Ріджайни виїхала до Мус Джо вінніпегська українська мандолінова оркестра, яка дасть концерт в Укр. Роб. Домі. Тут же газета наела цілу програму концерту й виконання, зазначаючи знову, що Ідея оркестра з рамени ТУРФДім.

На другий день знову об'їзду ітадані газети, мусджовська й ріджайнська вмістили гарні рецензії, причім "Тайме" навідила програму, а "Ріджайна Лідер" 10. липня написала:

Тов. Слюсар пише, що мусджовські Українці перший раз в своїй історії чули такий прекрасний концерт. Вони побачили, що діти чорноробів, коли мають змогу, коли мають виховання й організацію, що дає їм це виховання, грають і співують класичні твори світових композиторів так же легко, як і свою українську народну пісню. Так грають і співують, що й англійська преса про них заговорила, а ті, що все на робітничі організації кричали — амовки. Саля була переповнена, але публіка сидла тихенько, слухала зацікавлено, чого майже ніколи попередно не бувало.

Далі допиувач описує подібної точки, привіти від мандоліністок, промови т.т. Кобзая й Салевича. На павзі багато людей виїшло на двір, бо в салі задиха й тут розмова: рф оркестру, про організацію, що цю оркестру вислала й в так далеку подорож вислала. Тепер ми зрозуміли, кажуть навіть ті, що не є в організації, що то значить робітничу організацію. Годі, треба ставати її членами. Таке говорили робітнички. Деякі казали, що на зипу йдуть до Вінніпегу, а я кажу, що ні, не до Вінніпегу, але ставайте, товариші робітнички, всюди членами відділів ТУРФДім і коли нас буде більша громада, ми поставимо й в себе належну школу, візьмемо доброго вчителя, дівчат і навчимо своїх дітей ось так гарно грати й співати. Вінніпег вже й без нас зробив, але ми постараємося зробити таке і в себе.

UKRAINIAN ORCHESTRA OF WINNIPEG GAVE DELIGHTFUL CONCERT.

"A real treat was in store for those lovers of music, who braved the intense heat of Saturday evening and listened at the Empire while the Mandolin Orchestra of the Winnipeg Ukrainian Girls presented their most enjoyable concert."

When the curtain was raised, it revealed eighteen young musicians arranged in a large semicircle and attired in the brilliant costume of their motherland. In the centre stood the director, (Докінчення на 4. сторони.)

І ми цілком згідні з товаришом допиувачем.

Свіфт Корент, Саск.

До Свіфт Корент, це невеличкого містечка саскечеванських степів прибула оркестра пів до четвертої години по полудні 9. липня. Знову отріча на стації і спільна товаришська вечера в Укр. Роб. Домі. Вечером концерт при переповненій салі. Публіка різна, яка тільки є в Свіфт Корент. Успіх такий же самий. Концерт скінчився, а публіка не хоче йти до дому.

Пів до п'ятої рано потяг відходить до Медісін Гет і наші мандоліністки всі в зборі. Спати нема часу, бо після концерту в Свіфт Корент товариші устроїли забаву з танцями для мандоліністок. Самі не йдуть спати й дивач не пускають. Та дівчатам теж байдує. Вони не хочуть пропати ані одної хвилини. Пів до п'ятої рано на стації всі прощаються. Звичайно, як вводи, так і тут, прощаються, цілуються й плачуть. Плачуть ті, що лишаються й ті, що від'їжджають. Тільки ошпинившись у вагоні, падають дівчата втомлені. Аж тут вони почувають свою втому. Але тільки на пару годин. Як тільки сонце блиснуло у вікна вагонів, вони вже сидля з нотами, щось запісують, пишуть листи до дому, гуртують, співають.

Медісін Гет, Алта.

Десять година рано в суботу 10. липня, потяг відходить до великої стації в Медісін Гет. Стація заповнена товаришами й товаришками. Виступили всі дані з вагона і за кілька хвилин вони всі вже знайоми з старими й малими, що виїхали їм на аустриці. Спільний обід в Укр. Роб. Домі, привітання, а потім пішли оглядати місто.

Вечером концерт в "Емпірес Театрі". Публіка мішана. Спекта страшна, неначе хочє спекти нас, пише одна з товаришок мандоліністок.

Англійська газета "Medicine Hat News" з 12 липня ось що пише про цей концерт:

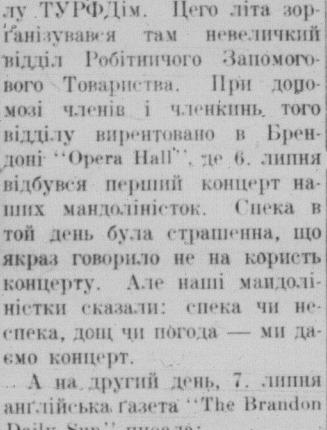
UKRAINIAN ORCHESTRA OF WINNIPEG GAVE DELIGHTFUL CONCERT.

"A real treat was in store for those lovers of music, who braved the intense heat of Saturday evening and listened at the Empire while the Mandolin Orchestra of the Winnipeg Ukrainian Girls presented their most enjoyable concert."

When the curtain was raised, it revealed eighteen young musicians arranged in a large semicircle and attired in the brilliant costume of their motherland. In the centre stood the director, (Докінчення на 4. сторони.)

Т-КА АННА ГНАТІВ, танцюристка.

Т-КА КАТЕРИНА ПАЛЮК, солістка.

Т-КА ЗОНЯ КАПУСНЬКА, солістка.

М. КОЩОБІНСЬКИЙ. ПОСОЛ ВІД ЧОРНОГО ЦАРЯ.

Оповідання.

(Докінчення.)

Та от, на наше щастя чи нещастя, з юрми вийшов якийсь огрядний чоловік, сміливо відступив до нас, оглянувши всі боки апарат, обмацав його і, заточений нами, попросив "вибити" з його патрета.

Ну, хвала богам, відіткнули ми: ачег не пропаде марне наша екскурсія.

— Знаєте що, чоловіче? — кажу, — підмовте-но кідька розумніших парубків, то вже разом сфотографуємо вас.

— А добре! — каже, — та й пішов поміж народ.

Звістка про наш замір "вибити патрета" з парубків блискаво розлетілася по майдані серед збуреного натовпу; всім разом осяяла одна думка: чорному цареві треба до війська гарних хлопців і ми, послани той царя, за тим властне й приїхали у село з прохлятою коробкою. До нашого чоловіка прискочила його жінка і з голосним потягла в юрму. Баби знали лемент, як по покійнику, чоловіки трізно загугули. З коршими вибігли п'яні парубки, кинулись до плотів, витягли кіла і до нас...

— Бий їх!... Лупи по голові!

Трохи чортову треногу коробку! Не дідуть бачити нас під чорним царем!

Нас оточили зі всіх боків, стиснули. Червона, роз'юшена жінота верещала над нами, сікалася до нас з дрючками. Прудка гутірка "гуцулі" злилася в один безладний гук, в одне безконечне "май-май-май!" Я вхопив в обійми апарат і тим урятав його від неминучого загиби: здоровий кіл, що націлювався в нього, мигнув мені лиш перед очима і тупнув по землі... Мій компаньон, надяканий до смерті, вхопив чорне сукно і підняв його високо над головою, мов короков.

— Гвалт! — кричав він в нестямі, — рятуйте!

Хто його зна, чим скінчилася б ця історія, коли-б наш візник Молдуван, побачивши нашу скруту, не пробився кінсьми кріз тиск. Ми скочили на бричку, Молдуван затяв коці, але ще не кінчє на тому. Парубки за нами.

— Перекладай воза... перекладай воза... май борше, брє... май борше! — захожували їх з юрми.

Кілька здорових хлопів прискочло до брички, підважляли вагає і були-б напевно переки-

нули, коли-б налякани коні не шарпнули враз брички і не помчали нас на гору з такою прудкістю, з якою ми спускались з гори. Ми летіли, аж воздух захоплювало, а за нами навздогін з систом, редотом і зовком гнались парубки, погрожуючиш вулкапам...

Солонина відсапнув, провів рукою по чоці, немов хотів зігнати звідти чмарку неприємних згадок, і вплив духом шклянку холодного чаю.

— Цілу дорогоу я лютував. Темний, дикий, беззастудний народ! Через якусь дурну вигадку, якує нісенітну легенду, він ладен був розбити мені до рідний апарат, скалічити або й позбавити мене життя... Та пишася, ставна "гуцулія" здавалася мені тоді гніздом розбійників, яким місце в тюрмі, а не на волі... Я лаявся, та не міг з лайками викинути злість, що клекотіла у мене в середині. Вже дома я трохи заспокоївся, але ніч-мав неспокійну. Тяжкі ніч, перериваючи сон, чергувалися з прікрими споминами, з якимсь глухим несвідомим почуттям, що здійслюсь десь з глибини й турбувало мене. На другий день мені було недобре. Щось мучило на серці. Надаремно намагався я розважити себе в гостях та на забаві. Як пішов, так і повертав сумний, роздратований. Що за мара? Невже ота нещасна пригода, що могла-б скінчити-

ся гірше, ніж скінчилася, так школила мій спокій? Я сердився, нарікав себе мазуном, лемішкою — ні, не помагає. Я втратив сон, апетит, в мое житті влізло щось, з чим ніяк не могла впоратися моя звичайна урівноваженість. Я перестав виходити між люде, нікого не приймав, а зачинявся в хаті з своїм неспокоєм, з своїми думками. Але той темний, дикий народ, проклятий мною, і тук не давав мені спокою. Пам'ять уперто малювала недавню пригоду, а думки, як роздратовані оси, напосіли на маю голову... Я думав: поруч живуть люде — одні безпомічні, здиццї з темноти, другі освічені, узброєні в знання — і не злучаються, не єднаються, мов би бог зна як кордон розлучає їх. Це мене вражало. Світло стоїть поруч з темрявою і не розрознить мороку. На віщо таке світло? Що воно варт? Згадався мені крашій люде, яких-но я знав; згадалось, як на збірках однодумців маніфестували вони свою любов до народу (пам'ятаєте мої промови? Мені досі соромно за них) — і я побачив, що в тих люде, часті-густо ширих, не стає чогось, не стає властиво звани взяти розбрат з життям у привілованих класі і, замість великих слів, робити хоч мале, та справді рожиточне діло... Оглянувся я й на власне життя — сите, безжурне, порожне.

Що воно мені дало? Чи мав я яку одну чисту радість, чи хоч раз почув задоволення від сповнення крашій людських обовязків, хоч пальцем, наприціт влізло щось, з чим ніяк не могла впоратися моя звичайна урівноваженість. Я перестав виходити між люде, нікого не приймав, а зачинявся в хаті з своїм неспокоєм, з своїми думками. Але той темний, дикий народ, проклятий мною, і тук не давав мені спокою. Пам'ять уперто малювала недавню пригоду, а думки, як роздратовані оси, напосіли на маю голову... Я думав: поруч живуть люде — одні безпомічні, здиццї з темноти, другі освічені, узброєні в знання — і не злучаються, не єднаються, мов би бог зна як кордон розлучає їх. Це мене вражало. Світло стоїть поруч з темрявою і не розрознить мороку. На віщо таке світло? Що воно варт? Згадався мені крашій люде, яких-но я знав; згадалось, як на збірках однодумців маніфестували вони свою любов до народу (пам'ятаєте мої промови? Мені досі соромно за них) — і я побачив, що в тих люде, часті-густо ширих, не стає чогось, не стає властиво звани взяти розбрат з життям у привілованих класі і, замість великих слів, робити хоч мале, та справді рожиточне діло... Оглянувся я й на власне життя — сите, безжурне, порожне.

Я зібрав всі фотографічні причандали, скинув їх жужмом у куток біля апарату і накрив усе чорним сукном. Сумний, у жалобі, позирав на мене з кутка між колишній приятелі, але мені було не до нього...

І знаєте, чим скінчився перший акт моєї драми? Гомєрчиною гульнею!... За два місяці я стільки винив усяких трунків, що другим стало-б на шіле життя... Два місяці пивний туман розпірав мені голову, а на серці як нудно, так нудно... Треба мати-залізний організм, як у мене, аби витримати хоч два місяці такого життя... Ото-ж тіло витримало, та не витримав збунтований дух... Я не залив червака, що точив мене безупинно, треба було якось інше рятуватись...

І от одної безсонної ночі я зважився...

Я кинув службу, продав свій апарат, дорого панську одж, склав якусь копійчину і рушив на село, тільки вже не послом від чорного царя, а від царя ясного, що йому на ймення світо правди, знання і любови.

Вас дивує, чого я став крамарем, а не пішов учителем, аби писарювати... Так, бачите, зручніше. Тут я почувся вільним, незалежним, не знаю над собою жадного контролю, ніхто не втручається в моє приватне життя... Навіть ясне око пана станового не зупиняється на такій маленькій

особі, як сільський крамар, а маленькій-особі, тим часом, у; же хочби через її незначність, легше наблизитися до селянина, легше вплинути на нього, робити діла...

Тільки ки багато зробить одна людина? — додав Солонина по хвилевій задумі.

Вечір непомітно минув. Крізь відвінене вікно дивилася на нас чорна ніч, на світло лямпи летіла роєм нетля і билася крилами об скло, самовар тихо виводив останню пісню, а ми ще довго-до-пізної ночі, веди бесіду в бідно вемблований кімнаті серед глухого руснацького села.

З вірою, з запалом неопіта, розгортав переді мною Солонина п'яні своєї діяльності на селі, діливсь з мною своїми спостереженнями, своїми радощами й смутком, а я слухав і чув, як спочиває мое серце, як мені хочеться разом з ним і вірити, і надіятися.

Лізно ми лягли той ночі, а другі дини, лиш сонце встало й туман заграв через гору, а чорногузи по стріхах, витягшись на одній нозі, одноставним клекотанням вітали раннє сонце, я покладав ручнацьке село, розбуджене до праці чудовим літнім поранком.

Виспівня, січень 1897.

Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісті"!